

MEMORIAM

SÁMUEL KORNÉL. Az uzsoki harcokban hősi halált halt egy fiatal magyar szobrászművész, akire nem a kard, hanem a véső történelmi feladatai várakoztak. Alig harminc évvel a vállán, máris kisebb és nagyobb alkotások egész sora áll kihült műtermében, ígéretek, tanulmányok, leszűrt formavallomások és néhány heroikus erőfeszítés. Az iparművészeti iskolából indult el művészi útjára, de a tulajdonképpeni iparművészet világától távolabb esett működése köre. Hacsak azokat a kisplasztikai kísérleteket nem számítjuk ide, melyeket a nymphenburgi porcellángyárban való alkalmaztatása közben végzett s néhány kedves és csinos kerámiai munkáját, melyeket hazai cégek sokszorosítottak. Igazában a díszítőszobrászat vonzotta őt mindig, az vitte el korán Münchenbe, a formákat kifejezni az agyagban, a kőben, a márványban, bronzban, egyszerű és biztos kontúrokban kihasítani e formákat, amelyeken öntudatlanul is végigsuhannak egy fiatal lélek valomásai. Ahogy ott állanak sorban, néma és titokzatos magányukban e szobrok, beléjük van írva egy művész érzésvilágának egész evolúciója. Régebbi bronzain, félénk, szégyelős és csodálkozó leányaktjain tavaszi szellők suhannak végig, valami halk szemérem első érdeklődése a testnek nagyszerű misztériumai iránt. Nem nagyarányú, de kedves formastudiumok, egy kis bimbózó erotika, mely talán a francia könnyedség szárnyán libbent el Párisból Münchenbe. A csendes Gretchen-típusok mellett enyhe párisi impresszionista-befolyásokat érzünk meg, Maillot lágyágát, inkább dekoratív, mintsem grandiózus hatások felé való törekvést. Nem komponál és az anyag kínálkozó tömeghatását, az architektónikus megnyilatkozást elszenvedve egyetlen finom és művészi gondolatért, melyben az ő naiv és tiszta lelke reszket. Már első munkáiban is megcsillan azonban valami klasszicizáló vágy. Mintha az isarparti Athénban megérzett volna valamit az igazinak távoli zenéjéből, másutt megint mintha Ingresen keresztül hatott volna rá a harmóniának, nyugalomnak nagy bensősége. Sójajok, nosztalgiaik is vannak e bronzokba írva, melyek végre is odaviszik, ahol legtöbbet tanult: a reneszánsz Itáliájába. Mi volt neki ez a derűs, napstűtes világ, Florenz, Pádvia, Velence, Róma, az bele van írva útvázlataiba, töméntelen följegyzésébe, melyeken valósággal megittasodik a reneszánsz gazdagságától.

S inkább a quattrocentótól, a Verocchio, Donatello szűzies és férfias plasztikájától, mint a gigászi feladatokba merült tizenhatodik századtól. Belekábul ebbe a nagyszerűen realista művészetbe. Itt egy fej gyönyörű kontúrjai, ott egy ló szülgének kevélysége, amott bibliai lovag izmainak játéka, millió részlet és ezernyi motívum cikázik végig érdeklődésén és van hivatva arra, hogy átsűrődve az ő alkotólelkén, egyetlen szép és lezárt egységben nyilatkozzék meg. A Szeretet gyönyörű reliefjében már megvan ez a reneszánsz hatás, a della Robbia-szellem gyermeki kecsessége, mely oly közel volt az ő egész eddigi pszichéjéhez. Az egyszerűség, melyhez rengeteg próbálkozáson, ezernyi visszavetés után jutunk el a stílusban, itt már nem a téma igénytelenségéből adódik, hanem magasabbrendű tudásból. Ez vezet át lassan a nőies gyengédség formakultuszából a zsendülő férfiaktokhoz, Kinizsi marcona alakjához s ezen keresztül a legnagyobbhoz, amit csinált, Dávidhoz. Mintha evvel a végső, de tökéletesen befejezett szobrával robbant volna ki először az ő igazi teremtő-géniusza. Az utolsó évtizedek egyik legkitűnőbb magyar szobrával van dolgunk: bő és érett tudással, heroikus nagyvonalúsággal, igazsággal, mely a bibliai harcok aktján keresztül elbűvöli a nézőt. Ilyen szobrok évtizedes nagy türelem után a sugallat egy nagyszerű pillanatában jelentkeznek alkotójuk előtt és mire készen vannak, egy új művészi irány határkövét jelentik reá nézve. Közben részint megrendelői kedvéért, részint, hogy új, architektónikus feladatokon próbálja meg erejét: megcsinálta Horn Ede vágújhelyi emléktábláját és a Sámuel-család síremlékét, s ezek a tiszta plasztika világától közelebb vitték őt azokhoz az emlékszerű feladatokhoz, melyeken még ezután vártak rá az igazi babérok. Mert egy változatos, néha szinte kapriciózus művészlelek futamait kellett volna végigjártszania. A jegyzeteiből látni, hogy a mintázásnak energiafeszítő órái közben odafutott az íróasztalához és egy vidám és könnyű vonaljátékkal szórakozott, ballerínák pirouettejeivel, csak úgy, a szép elszórakozás kedvéért, ahogy Lionardo a transzcendens arcképek festése közben a cellóhoz menekült tíz percre. Ám talán nemcsak a finom stimulánsok szerepe van ebben, hanem egy öntudatlan előkészület és következő nagy munkák gomolygó körvonalai is. Úgy látszik, mintha valami bibliai tárgyú nagy márványrelief foglalkoztatta volna képzeletét, izzó táncokkal, az érzéki extázis hullámjátékával. Jegyzőkönyvének utolsó lapjain szokafan drámaiságú vonalak lobbannak elő, egyelőre bizonytalan célok felé futva, a szín-

tézis egy termékeny pillanatára várva. Ám most úgy hatnak, mint kihűlt lázak csendes reflexei, megfagyott mosolygások. És nem lehet őket meghatottság nélkül a helyükre tenni. A veszteség módja, a tragikus kettőtöröttsége egy fényes tehetségnek felemelő voltában is megdöbbentő. És egy művész alakját revelálja előttünk, akiben a férfiszépség gyönyörű harmóniája a belső szérenység kellemével párosult. Pompásan formált feje, izmos mellkasa nyilván az ő gyermekes, csodálkozó tekintetével várta a halált, mely e kiválasztott formájában is lázongókká tesz bennünket a sors ellen. Mert abban a percben hívta őt el műhelyéből, eszméinek kohójából, mikor egy fáradalmas, lemondásokkal és magábamerüléssel tele fiatalság után a derűs boldogság útjai nyíltak meg számára, a nagy koncepciók lehetősége kínálkozott, a termékeny férfievek gyümölcsei hullottak volna ölébe. A névtelen hősök sírjában a mai magyar művészetnek egyik legszebb katonája fekszik, arccal az örökkévalóság felé fordulva.

Nádai Pál.

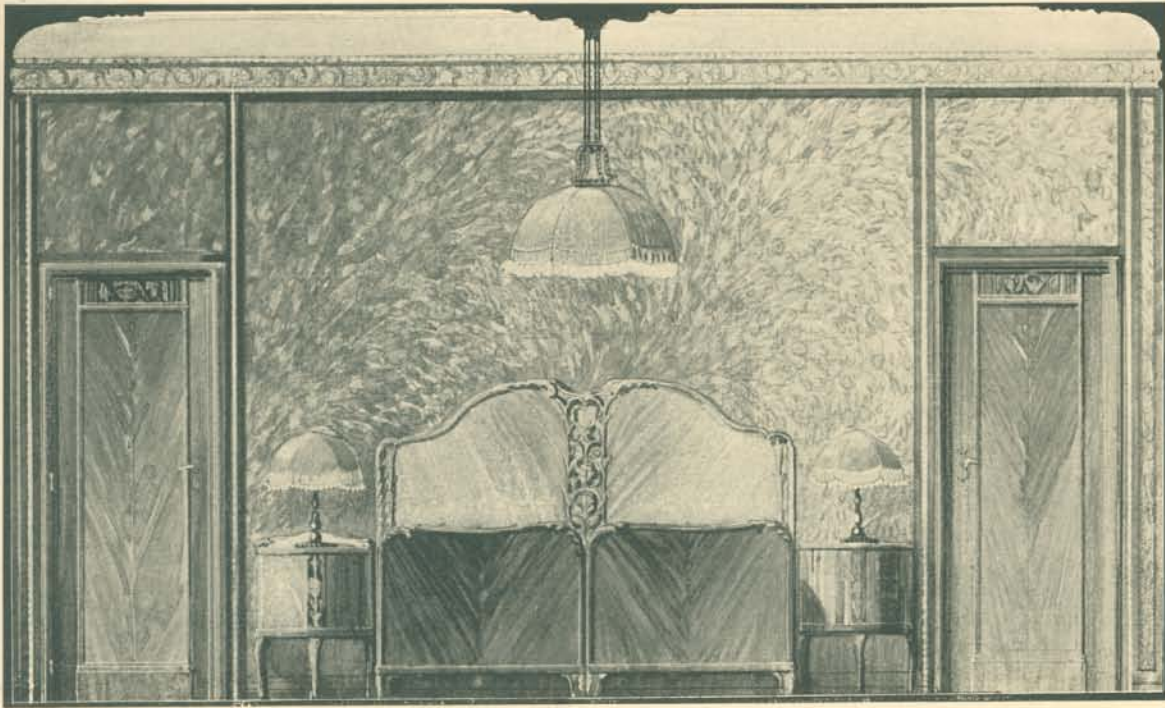
JUSTUS BRINCKMANN. A pátriárkák korában, hetvenkettedik évében meghalt a hamburgi iparművészeti múzeum igazgatója Justus Brinckmann. A nagy világesemények tüzes krónikái közt is szembeszökik ez a név, mely a maga tudós szerénységével is egy igen előkelő egyéniséget takar. Brinckmann nemcsak a saját szűkebb és szélesebb hazájában, hanem egész Európában ismert és tisztelt szakember volt. Talán az első azok közt a múzeumszervezők közt, akik ugyanakkora helyet biztosítottak gyűjteményeikben az esztétikai, mint az alapos tudományos követelményeknek. Mikor a 70-es évek legelején Hamburg szabad kikötőváros gazdag bőkezűségéből hozzáfoghatott egy offani iparmúzeum létesítéséhez, mindenki azt hitte: ez is afféle technológiai jellegű gyűjtemény lesz, mely elsősorban az iparindusztriális érdeklődés kielégítésére való. Brinckmann előtt azonban, aki ekkor már jóformán az egész világot beutazta és ugyanakkora természettudományi műveltséggel dicsekedhetett, mint aminő fejlett ízléssel bírt, egy egészen másfajta intézmény ideálja lebegett. Berendezési módszer és építészeti megoldás tekintetében a londoni South Kensington-múzeum helyiségeire gondolt, míg a gyűjtés jellege dolgában a bécsi nagy hírű iparművészeti múzeumot akarta a hamburgi viszonyokhoz s a kor lehetőségeihez képest utánozni. Először csak történelmi sílusok — és ezek közt is az akkor leginkább imádott reneszánszstílus — iránt mutatott érdeklődést, de már néhány év múlva kifejlődött benne a szenvedélyes szeretet a japanizmus iránt, amely

párisi útjai alkalmával ragadt reá. Ezidőtájt ott még csak egypár választékos ízlésű műgyűjtő és kereskedő — köztük a híres Bing — tudta e művészet deliciáit méltányolni. A régi japán metszetek, fafaragások, lakk munkák és kosárfonások úgy jöttek akkor Párisba zsákokban, mint a krumpli és körülbelül azon az áron is lehetett őket venni. Ez így tartott jó néhány évig és Brinckmann nemcsak a saját múzeumát, de a többi német nagy városokéit is teletömte műkincesekkel. El lehet mondani, hogy e párisi amatőrök mellett ő tett legtöbbet Európában a japanizmus művészetének ismerete érdekében. Később — a párisi világiállítás éveiben — a modern stílustörékvések legszebb darabjait is megszerezte múzeumának, melynek minden kis részletét is ismerte, szerette, magairta cédulákkal magyarázta és ismertette. Egy olyan katalógust szerkesztett e gyűjteményekről, mely maga valóságos szakkódex a gyűjtő kezében és kitűnő stílustörténeti kompendium is egyben. Egy igazi hamburgi polgár-érték, nemes szabású amatőr és tudós hűnyt el benne, akiben derű, szépség-szomj és nagy érelslátás egyesült; valami halk visszhangja a reneszánsz előkelő gyűjtőszemélyiségeinek.

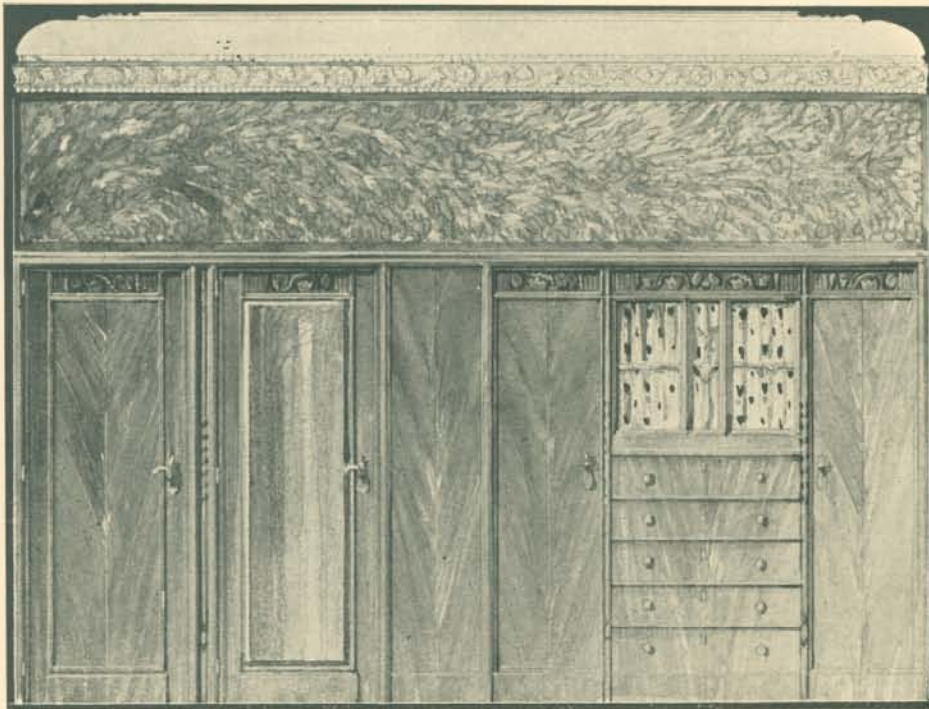
ZAK- IRODALOM

A DISZÍTŐ MŰVÉSZET, az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola lapjának ezidei első száma praktikus oktató cikkeket közöl: Mihalik Gyulától (Hogyan készül a szőttes), Gróh Istvántól (Könyvtáblaaranyozások) és Körösfői Kriesch Aladártól (Hasznos tudnivalók). Az ízlés iskolája című rovatban találjuk ifj. Gonda Bélának és Radisics Elemérnek érdekes esztétikai megfigyeléseit. Sok szép kép és részletraaj egészíti ki a nagy gonddal egybeállított füzet tartalmát. Ez évtől kezdve a Diszítő Művészet évenként hatszor jelenik meg. Előfizetési ára 10 korona.

KÉT HÁBORÚS RÖPIRAT. (G. Pazaurek: „Patriotismus, Kunst und Kunsthandwerk“. Momme Nissen: „Der Krieg und die deutsche Kunst“.) A röpirat nem a legválasztékosabb műfaj. Annál kevésbé az a háborús röpirat, mely mindig izgalmas idők és kevésbé átgondolt ítéletek bélyegét hordja magán. A röpiratíró rendszeren nem az igazság keresője, hanem a hatásoké, formája a retorika, fegyvere a dialektika, sikere a napi érdekesség. S ezért — az igazat megvallva — nem lelkesedünk túlságosan azért a röpirattömegért, amellyel

98

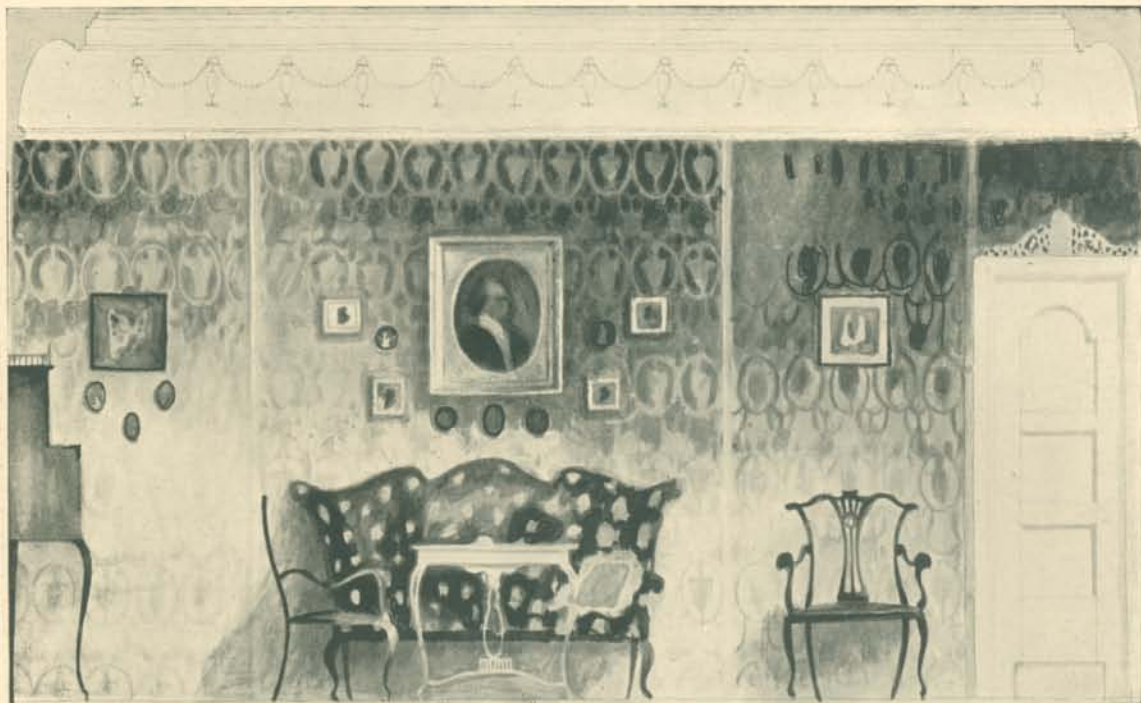

99

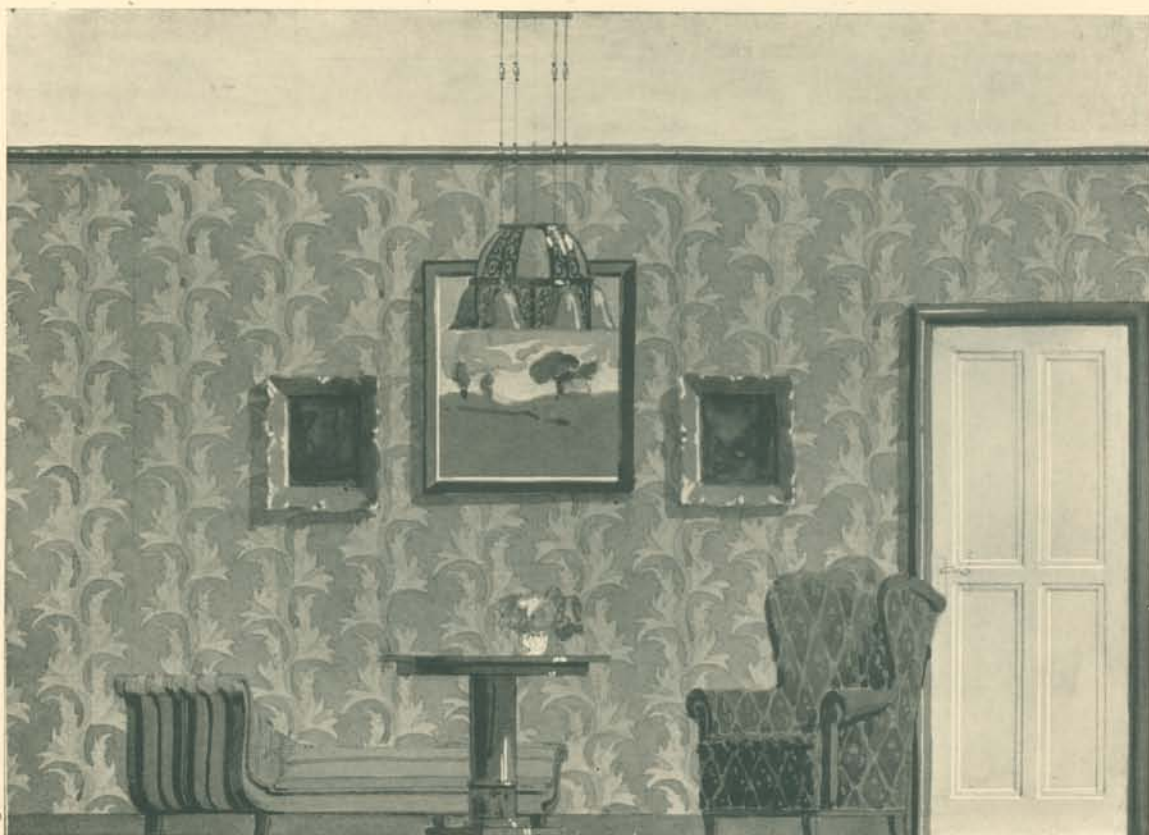
A Gellértfürdő és szálló berendezésére hirdetett pályázat.
98—99. Bodon Károly: 5000 koronás hálószobaberendezés.
600 koronás II. díjjal jutalmazott pályamű.

Konkurrenz zur Erlangung von Entwürfen der Einrichtung eines städt. Badehotels in Budapest. 98—99. Karl Bodon: Schlafzimmereinrichtung zu 5000 Kronen. II. Preis: 600 Kronen.

97

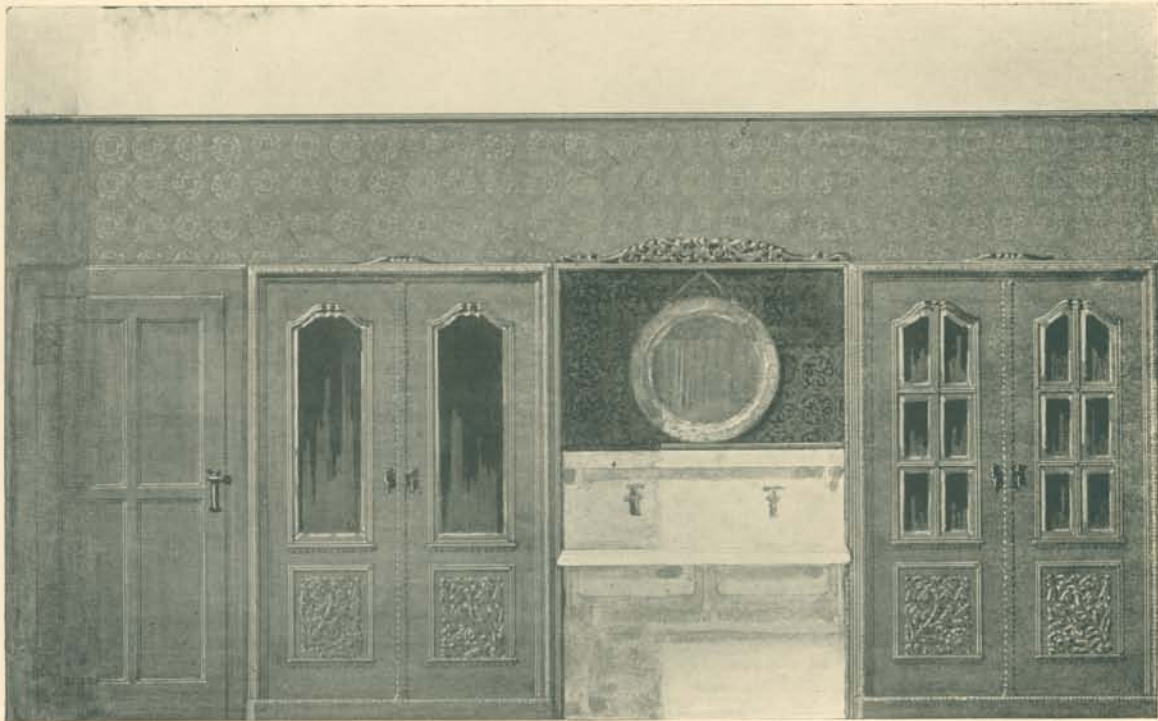
100

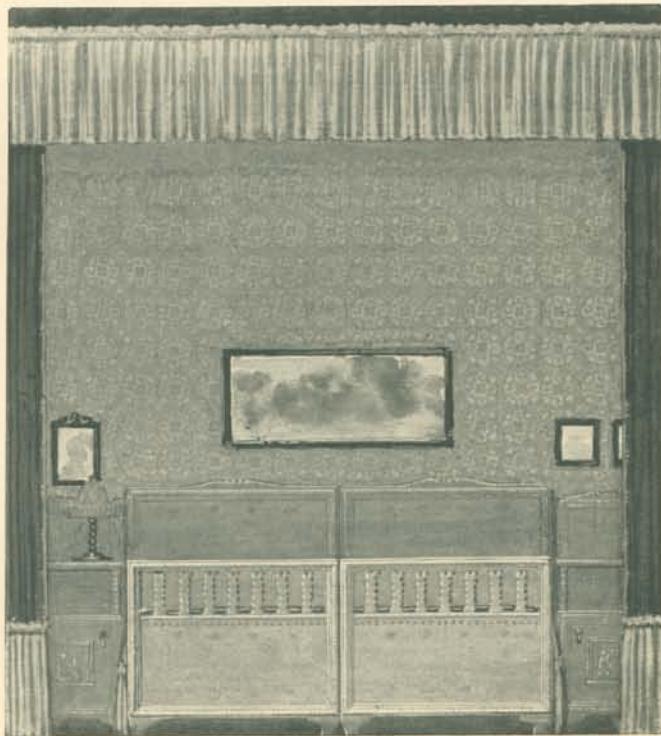
101

A Gellértfürdő és szálló berendezésére hirdetett pályázat. 100. Ada Dezső: Szalon. Pályázaton kívül megvásárolt pályamű. 101. Benkhardt Ágost: 2500 koronás vendégszobaberendezés egy része, 250 koronáért megvásárolt pályamű.

Konkurrenz für Erlangung von Entwürfen der Einrichtung eines städt. Badehotels in Budapest. 100. D. Ada: Salonwand, Angekauft ausser der Konkurrenz. 101. Aug. Benkhardt: Teil einer Gastzimmereinrichtung zu 2500 Kronen, Angekauft zu 250 Kronen.

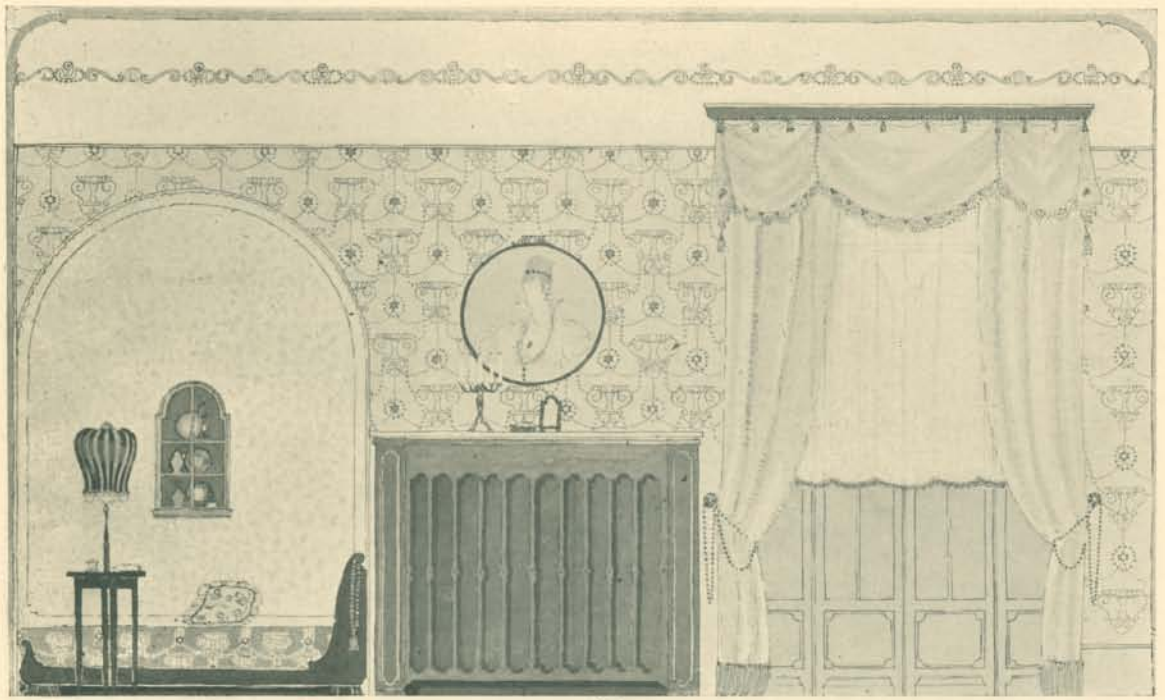
102

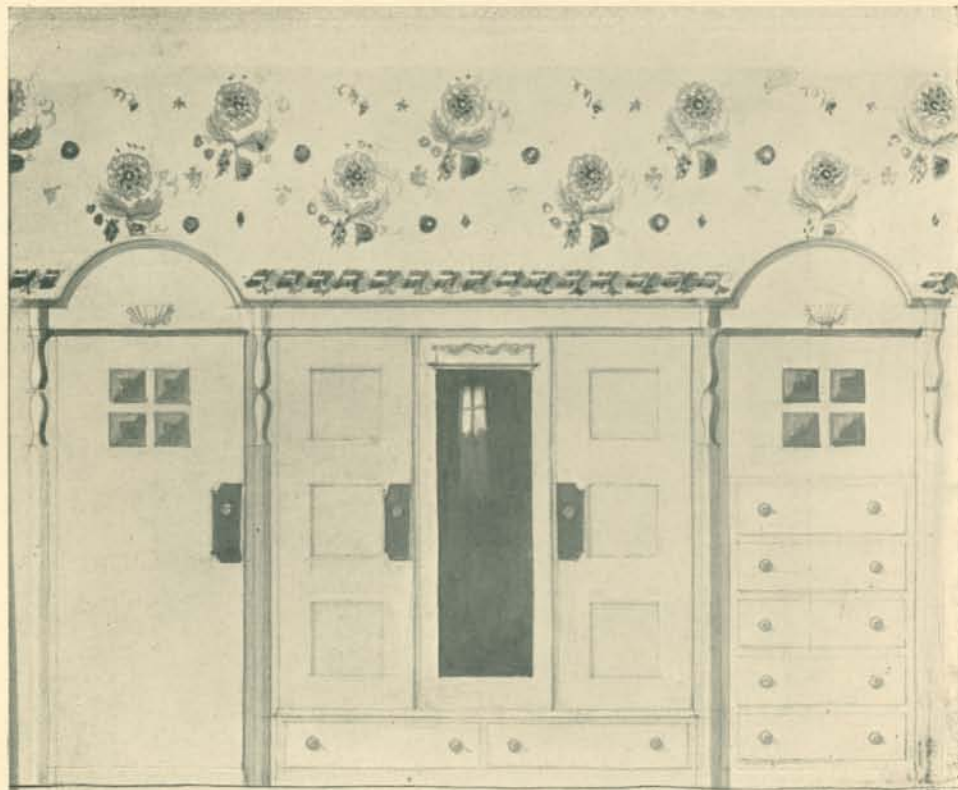
103

A Gellértfürdő és szálló berendezésére hirdetett pályázat. 102—103. Megyer Antal: 2500 koronás vendégszobaberendezés. 500 koronás II. pályadíjjal jutalmazott pályamű.

Konkurrenz für Erlangung von Entwürfen der Einrichtung eines städt. Badehotels in Budapest. 102—103. Anton Megyer: Gastzimmereinrichtung zu 2500 Kronen. II. Preis: 500 Kronen.

104

105

A Gellértfürdő és szálló berendezésére hirdetett pályázat.
104. Káldory és Ferenczi: 5000 koronás szalonberendezés
részlete. 1000 koronás I. díjjal jutalmazott pályamű egyik
lapja. 105. Spiegel Frigyes: Az 1500 koronás vendégszoba
egyik fala. 250 koronáért megvásárolt pályaterv egyik lapja.

Konkurrenz zur Erlangung von Entwürfen der Einrich-
tung eines städt. Badehotels in Budapest, 104. Káldory
und Ferenczi: Teil einer Saloneinrichtung zu 5000 Kronen.
I. Preis. 1000 Kronen. 105. F. Spiegel: Teil einer Gast-
zimmereinrichtung zu 1500 Kronen. Angekauft zu 250 Kronen.

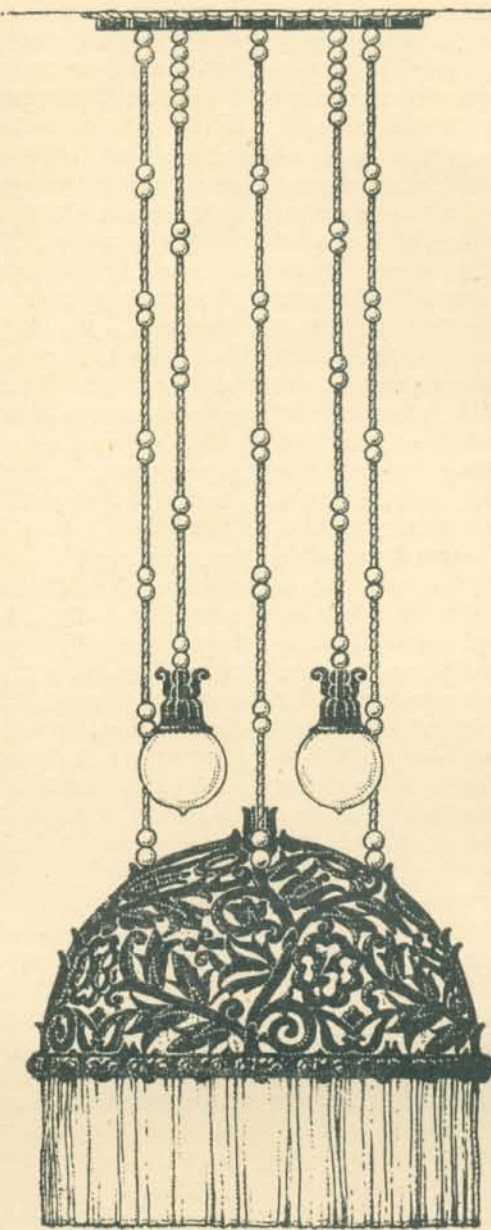
a németek most elárasztják a könyvpiacot. Háborús költészet, harci himnusz, csupa tömegsugalló erő, háborús pohárköszöntő — kongó blaszfémia. Ez a benyomásunk akkor is megmarad, ha olyan különben lendületes és nagy tudású szellem beszélget velünk háborús pamfletben, mint Pazaurek Gusztáv, a stuttgarti iparművészeti múzeum tudós igazgatója. A mondanivalója most sem érdektelen. Amit arról ír, hogy milyenek voltak a régi iparművészeti tárgyak, fémek, fayence-ok stb., amelyek a nagy hadvezérek: Gusztáv Adolf, Savoyai Jenő, Nagy Frigyes stb. jellegzetes fejéit viselték dísz gyanánt — még tanulságos is. Amit a mai háborús ipar „hurrágicseiről” és aktualitási cikornyáiról mond — ötletes is. Amit azokról a morálcsozókra mond, akik azt hiszik, hogy a háború egy nagy tisztító-tűz, mely az esztétikailag túlfinomult és „dekadens” szépségeket az erkölcsi tisztaság nevében fogja megemészteni — az nagyon igaz is. Mindent alá lehet írni, amit mond, de az egész mégis kicsinyes, széthulló, majdnem azt mondhatnók, a nagy idők szelleméhez méltatlan fércelmény. Egyetlen vezetőgondolat nélkül, írni csak az frásért, szólni a szónoklásért, fejtegetni az elhúzásért — ez valóban nem nagy időkhöz és értékes szellemekhez méltó vállalkozás. Ha Pazaureken bizonyos kedvelenség érzik, annál lelkesebb és áradzóbb egy még eddig teljesen ismeretlen röpiratíró: Nissen, aki Freiburg i. Br.-ből szólal meg és egy 63 oldalas röpiratban minden keresztvizet leszed arról az istentelen, erkölcstelen és hitvány francia impresszionista művészetről, amely megmetyélezte a világot, kiölte a festőkből a nagy ideálokat, lealjasította a műkereskedelmet meg a műkritikát és meddőkké tette a francia anyákat, mialatt viszont másutt egy igazi vallásos és családi érzésektől hemzsegő, táj- és népi szépségeket lehelő művészet fejlődött ki. Egy becsületos jó lelkipásztor vagy főtanító az, aki itt kifejti, hogy a német nép a művészet révén „tisztaságban akar maradni”, „a hűséget meg akarja őrizni”, „le akar borulni és erős akar lenni”, „szeretetet akar vetni” stb. stb. És menten megérezni, hogy a háború, amely annyi tiszta látást elhomályosít, annyi szenvedélyt fellobbant egy időre, a nyugodt ítélkezésre és a népek génuszának lemérésére nem a kellő pillanat és semmi sem volna nagyobb veszedelme a tiszta művészetnek, mintha a békeidőkben fajgyűlölség keserítene el a zamatját.

DIVATLAPMŰVÉSZET. Egy német divatlap első száma jelent meg január végén, amely nemcsak háborúban, de békeidőben is elragadtatással fölthetne el mindenkit, mert

a legjava annak, amit a grafikai művészet és a raffinált toalettízlés párosulva nyújtani tud. Talán csak a tizenharmadik századi divat-almanachok és rézmetszők művészete nyújtottak akkora gyönyörűséget a szemnek s annyi finom okosságot az olvasónak, mint ez a velinpapírra nyomott, színes litográfiákkal ékes divatrevü. A neve sokkal szerényebb, mint a tartalma: „Der Kleiderkasten” (kiadja az Inter Arma-Verlag, évi tizenkét füzet ára 100 korona), mert olyan szemle ez, amely nemcsak a toalett és az öltözködés szellemét hívja életre, hanem a társaságbeli nő egész haut goût-ját. A csukaszürke színről és a gyászruha esztétikájáról csakúgy szó van benne, mint a bécsi divatpszichológiáról és a karácsonyi tábori levélről, mely a férjnek viszi el az aggódó feleség szeretetnyilvánítását. Legérdekesebbek mindenestre a benne levő műmellékletek: a színben és vonalban egyképpen művészileg elgondolt skiccek, melyek toalettművészete Kainer, Fr. Christophe, Karl Walser, Mannheim, Emil Orlik, Hahn, egyszóval a legjobb német divat-illusztrátorok finoman desztillált ötleteit nyújtja. Semmi szertelenség nincs bennük és semmi kísérletezés új divatesztétikával. S habár külsejében, elgondolásában sokban emlékeztet is arra a pompás divatrevüre, mely vagy két évvel ezelőtt francia nyelven (de német kiadónál) indult meg: a „Gazette du Bon Ton”-ra s ha ennek tervezőművészei: Yribe, Poiret és mások szemmeláthatóan hatással voltak is e német művészekre, semmi sem áll újjában annak, hogy ezentúl német földön is ki ne fejlődessen egy abszolút értelemben helytálló divatízlés. Nem afféle új szabóművészet, vagy „német façon”, hanem egy kozmopolitikus, nagyvárosi divat, amelynek eddig egyetlen elfogadott centruma volt: Páris. Hogy mennyire vegyes elemű volt ez az állítólag franciának tartott, de mindenütt a világon előállítható formaművészet, azt a hozzáértők eléggé tudják. Francia selyemmel és csipkével, német bársonnyal és sifonnal, osztrák, német és angol posztóval, olasz és spanyol szalmával, cseh, horvát, orosz, kínai és boszniai háziipari szőftésekkel dolgoztak e párisi boszorkánykonyhákban és ha maga Németország évente csaknem egy fél milliárd dollárral fizette meg a franciáknak ezt az ó kétszázéves márkájukat, most valóban gondolkozni lehet azon, szükséges-e továbbra is, hogy éppen csak ezen az egy ponton ne tudjon föléje kerekedni a német iparművészet a franciáknak. Minden szertelenség, új stílus-hóbort, nemzeti ízléshangoztatás — mondják e füzet készítői — csak a régi francia-imádás malmára hajtaná a jövőben is a vizet, de

minden lehiggadt és biztos tudás alkalmas volna, hogy a divatkultúra centrumait lassan Berlin vagy Bécs felé nyomja. S éppen e törekvések szolid-sága, azt lehetne mondani: e történelmi nyugalommal elgondolt grafikus művészet, mely a háború közepette mer is, tud is belenyúlni a legdelikátabb iparművészetbe, azt bizonyítja, hogy a háború után elkövetkező időkben e tekintetben is nagy átértékelés fog történni a németiség javára.

A LONDONI IPARMŰVÉSZET GAZDASÁGI ALAPJAI. (Dr. Bruno Rauecker: Die wirtschaftlichen Grundlagen des modernen Kunstgewerbes in London.) Ez a kis füzet, melyet a müncheni egyetem szociológiai egyesülete — a híres Brentano szemináriuma — adott ki, a mostani körülmények között kétszeres figyelmet érdemel. Mert szerzője nemcsak éles tekintettel, de tudományos alapossggal belelát a mai angol iparművészet nagy fogyatkozásaiba. Maga a londoni utazás már első tekintetre is arról győzte meg e füzet szerzőjét, hogy a híres angol ízlésnek külszínre sehol semmi nyom. Az utcákon, az Underground állomásain a legrikítóbb plakátok, a legdurvább reklámhangok, méltóak egy olyan nagy városhoz, melynek music-halljaiban tudós fókák és fürge akrobaták számai közt szokás élvezni Réjane színjátzását. Még szembetűnőbbé válik azután az ízléstelenség, ha az üzletek, műipari műhelyek, vagy pláne a társadalom középső és alsó rétegeinek ruházatára és lakására szolgáló árucikkek esztétikai értékét tekintjük. Micsoda ennek az oka? Szerző a kérdés velejét abban látja, hogy az angol iparművészeti termelés,

Megyer Antal: A 2500 koronás vendégszoba lámpája.

A. Megyer: Hängelampe.

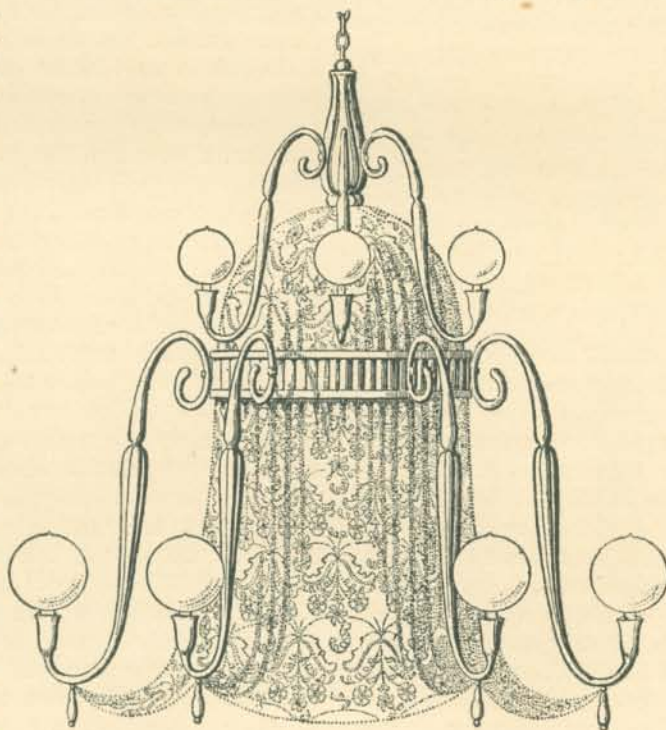
nevelés és ízlésirányítás oly irányt vett, amely körünk általános gazdasági alaptörvényével: a munkafelosztás, a tömegtermelés, a gépi előállítás gondolatával ellenkezik. Az angol iparművészeti termelés azáltal, hogy csak drága és nehezen előállítható kézműves-termékeket lanciroz, egy kiváltságos osztály élvezeti szállítója lett csupán. Az Arts and Crafts Exhibition Society, mely 1888-ban alakult a közönség ízlésének irányítása céljából, lassankint merev, hivatalos iparművészeti formák támogatójává lett, üldözte az újat, a bátrabbat, s utóbb tőke⁷⁸ hiányában megszűnt. Nem járt jobban a másik nagy hűhóval megindult és hallatlanul drága árúkkal telerakott iparművészeti áruház sem, a híres W. Morris et Co. cég, amely ugyanabba a hibába esett, mint az egész ruskinista propaganda: szocialista apostolok, idejüket mult szociális formák közt oly szövetkezeteket hoztak létre, amelyek a legfelsőbb osztályok részére termeltek. De nem is tehettek másként, hiszen a géppel való ellenséges viszonyuk miatt a legegyszerűbb nyomott karton is 40⁰/₀-kal kerül náluk többbe, mint a stratfordi gyárosoknál. Nem csoda, ha így a kézművesvállalat is a tönk szélére jutott és a kézművesség gondolata oda fog menekülni, ahova csak a munkakerők kizsákmányolása révén menekülhet: a háziipar olcsó, de egészségtelen szociális viszonyai közé. Szigorú kritikával kíséri Rauecker az egykor példaadó erejű londoni iparművészeti oktatást is, melyről kimutatja, hogy minden helyen holt pontra jutott ugyan-csak azért, mert a tömegek eleven szükségleteit fel nem ismerve, megállt a manuális munka kezdetleges szerszámainál és műhely-

szisztémájánál. Innét van, hogy a nagy textil-vállalatok nemcsak műszaki, de tervező-személyzetük java részét is külföldiekből kénytelenek toborozni. Maga a Kattaunder-cég, mely évenként 37 ezer fontot fizet ki rajzokért, 10 rajzoló tart Párisban és mintegy 38 idegen, főleg francia, rajzoló Angliában s e rajzoló mintáival főleg az angol, európai és amerikai fogyasztóközönséget látják el, míg az angol rajzolókéival Indiát. A nagy tapétagyárosok is egyre több német és francia rajzoló kénytelenek üzemből kivenni. Az angol iparművészeti nevelés nagy hiányait már az állam és a londoni község tanács is belátta, de az iskolaszervezés nehézkes formái miatt nem igen tud a bajokon segíteni. Mindent egybevetve, Rauecker igen alapos tanulmánya arról győz meg bennünket, hogy az idejüket mult formák konzervatívizmusa ezen a ponton is megbosszulja magát Londonban, a fürgébb versenytársak nagyobb készülsége itt is hovatovább háttérbe szorítaná a gögös szigetországot s rövidesen ízlése is mélységes megaláztatást szenvedne az „inváziós barbárok” miatt. Az ilyen mély gazdasági problémákat pedig Anglia — egy világháborúval igyekszik kettévágni.

KRÓNIKA

A KÉVE ÉRME.
A Magyar Iparművészet mostani számának címlapját egy háborús plakett rajza díszíti, mely arra van hivatva, hogy messze földön hirdesse az ércben megnyilatkozó szimbolikus gondolatot: egy nemzet titáni küzdelmét. A Kéve érme méltó nemcsak ennek az előkelő ízléssel vezetett művészegyesületnek a multjához, de a nagy háború egész ideológiájához. Az antik mondavilág gyönyörű részlete: Herkulesnek a hidrával való küzdelme, nagyszerű plasztikai forma-

Benckhardt Ágost: Szaloncsillár. A. Benckhardt: Salonluster.

nyelvet sugallt Zutt tanárnak, aki az ő firenzei tanulmányainak minden leszűrt tudását beleviszi a lapidárisan egyszerű vonalakba. Csak a minap volt alkalmunk e művésznak egyéni karakterét, tiszta és tudatos pályáját megrajzolni. A Kéve érmével mindazoknak a plaketeknek, melyekhez a nagy háború adott neki sugalló gondolatokat, a koronáját alkotta meg. Minden vonalában, a hátlapjának finoman vezetett allegórikus kéréjében, kardjában és évszámában is egy szinte túlláradó fiatalos erő feszül, a bronzból hasad ki a gondolat és az ünnepi nagyvonalúság egész erejével reng. A Kévének, mely az érem hasznát teljesen jótékony célokra: művészek segélyezésére és a Vöröskereszt javára fordítja, az a szándéka, hogy ezt a plakettet külföldön is terjessze. Azt hisszük, az ottani éremkedvelőknek is reveláció lesz. Hírvivője nemcsak egy izmos fiatal művésztehetségnek, de annak a kultúrmunkának is, mely itt vésővel, számmal, tollal és az apostolok türelmével dolgozik s nem kevésbé hősiességű feladatokat old meg, mint a csatateren vérző testvérei.

ÚJABB ADAKOZÁSOK érkeztek be lapunk ezidei I—II. számának megjelenése óta az Országos Magyar Iparművészeti Társulathoz a háború miatt inségbe jutott magyar iparművészek részére. A nemesszívű adakozók névsora a következő: dr. Petrovics Elek 30 K, Nagy Virgil 20 K, Bokor Irma (Pozsony) 10 K, dr. Jankovics János 10 K, Mihalik István (Gyula) 10 K, Schoditsch Lajos 10 K. Az újabb adakozások összege 90 K. A mult számban közölt kimutató szerint 4562 K folyt be, mely összeg a most közölt adományokkal és a Budapesti Központi Segélyező Bizottság elnöksége által már régebben kiutalt 600 K-val együtt 5252 K-ra emelkedett. Eddig huszonkét iparművész részesült összesen 1250 K segélyben. E helyen megemlítjük még, hogy a Steindl-céh hazai művészetet pártoló